



România liberă

ORGANUL ȘEFATURILOR POPULARE DIN REPUBLICA POPULARĂ ROMÂNĂ

Anul XVII nr. 4658

4 pagini — 20 bani

Duminică 4 octombrie 1959

Proletari din toate țările, uniți-vă!

SE ÎNALȚĂ BARAJUL LA HIDROCENTRALA „V. I. LENIN” DE LA BICAZ



Un nou sistem de asamblare a prefabricatelor

IASI (de la corespondentul nostru). — Trăstul 1 de Construcții București, care execută lucrări la Fabrica de mobilă de la Iași — una din cele mai moderne unități industriale de acest gen din țară — a organizat pe acest șantier un interesant schimb de experiență pe tema „Structuri de rezistență din elemente prefabricate, asamblate prin precomprimări, la Fabrica de mobilă din Iași”.

La acest schimb de experiență au luat parte reprezentanți ai Ministerului Construcțiilor și Materialelor de Construcții, ingineri și specialiști de la mai multe institute regionale de proiectări și de la unele trusturi și întreprinderi de construcții din țară. În referatul prezentat de către inginerul Constantin Cazimir s-a scos în evidență faptul că procedeul de asamblare a prefabricatelor prin precomprimări, ce se aplică pe acest șantier, a creat condiții pentru terminarea construcției fabricii de mobilă în trimestrul II al anului viitor, în loc de trimestrul III, așa cum era prevăzut. S-a arătat, totodată, că prin folosirea noului procedeu costurile de producție ale lucrărilor vor fi cu mult reduse.

Mecanizatorii din Hărman

Mecanizatorii sînt prin excelență oameni de acțiune. Ei știu să are, să semene, să recolteze, într-un cuvînt, știu să silească pămîntul să dea oamenilor roade mai multe, iar despre cei de la S.M.T. Hărman se poate spune că se pricepe foarte bine. Dovada: gospodăriile colective deservite de ei au realizat o recoltă medie de 2650 kg. grâu și 2500 kg. orz la ha. Ce metode au folosit? Nu e ușor de spus. Depășirea de plan ca și economiile realizate însumează în ele munca unui întreg colectiv, sînt rodul strădanilor și spiritului de inițiativă al harnicilor mecanizatori ai stațiunii. Dacă aici la S.M.T. Hărman din regiunea Stalin s-ar fi ținut un jurnal de bord asemenea celor de pe vase, atunci cu siguranță că am fi vădit acolo mulțime de fapte semnificative. Iată, o noapte frumoasă de vară. Din sat de la Hălchiu vin zvonuri de muzică: e bal. Departe în timp la 5 km., o mașină oprește lângă tractoriști care își continuă lucrul în noapte. — Măi Repp Villi, îi spune directorul stațiunii, Arpad Banyai, brigadierului de la a 5-a, voi nu v-ați dus la bal?

— No, lasă c-o fi ea vreme și de joc, altădată. Acum e de treabă. Mai avem cîțiva hantri și depășim planul pe toată campania.

Directorul se urcă în mașină și-și continuă controlul. E bucuros. I-a plăcut vorba băieților.

La fel de mulțumit a plecat în noaptea aceea și de la Codlea și de la Ghimbav. În perioada aceea de vîrf de muncă toți tractoriștii hotărîseră să nu-și preocupesească nici un efort pentru reușita campaniei. Această ar fi una din întîmplări. Alții, admitînd că cineva ar fi scris-o în presupusul jurnal de bord, ar suna cam așa: pînă anul acesta Gheorghe Porumb era un tractorist oarecare. Harnic, priceput, conștient de muncă, dar alt. Iată însă că într-

una din zile, ceilalți tractoriști au observat că plugul tractorului lui trage patru brazde. Or, toți cei din Ghimbav, aveau pluguri cu trei brazde. Și e la mîntea oricui că un plug cu trei brazde nu poate trage decît trei brazde la un drum. Prin urmare plugul lui Porumb trebuie să aibă un brazdar în plus. În dorința lui de a folosi toată capacitatea tractorului pe teren prielnic, Gheorghe Porumb își făcuse un dispozitiv și atașase încă o cormănă plugului său.

Rezultatul: a mărit productivitatea tractorului cu 30 la sută. Inițiativa a preluat-o și alți tractoriști cu același succes. Așa a apărut în biroul tehnic al stațiunii un nou dosar: acela al inovației lui Gheorghe Porumb.

Alte cifre, alte întîmplări. Directorul stațiunii spune:

— A fost un an cu recolta bogată. Ingrășirile cu pricepere, grînelor au crescut înalte și dese, cu spicul greu. Multe holde s-au aplecat, altele au căzut. Nu mai era chip să bagi combina în ele. A trebuit să folosim și secerătoarele.

Așa însemna muncă mai multă, eforturi mai mari. Mecanizatorii nu s-au speriat nici de una nici de alta. Au muncit fără preget. Colectivității le-au mulțumit din toată inima. Și aveau de ce: cei din Hălchiu au scos 3000 kg. de grâu recoltă medie la ha, cei din Săcele 3075 kg. la ha, cei din Hărman 3002 kg.

Aceasta au fost numai cîteva fapte, dar cite nu mai sînt? Mecanizatorii însă nu se laudă.

Mecanizatorii de la S.M.T. Hărman au pornit din nou la drum. Sînt priși acum în bălta muncilor de toamnă. Realizările anterioare sînt cea mai bună garanție că ei vor avea cu ce să se mîndrească și la sfîrșitul acestei campanii.

ANA CRISTEA

Deschiderea expoziției documentare „Zece ani de la proclamarea R. D. Germane”

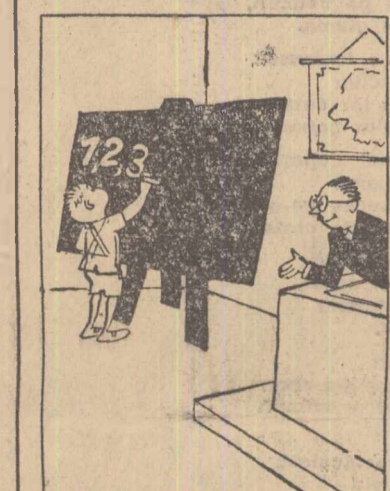
În sala „Nicolae Cristea” din Capitală a avut loc sîmbătă la amiază deschiderea expoziției documentare „Zece ani de la proclamarea Republicii Democratice Germane”, organizată de Ministerul Învățămîntului și Culturii.

Cuvîntul de deschidere a expoziției a fost rostit de scriitorul Aurel Mihale, director general în Ministerul Învățămîntului și Culturii.

Ambasadorul R. D. Germane la București, Wilhelm Bick, a mulțumit pentru organizarea expoziției și pentru participarea la vernisaj.

Asistența a vizitat apoi expoziția care ogîndește marile realizări ale oamenilor muncii în cei 10 ani de existență ai Republicii Democratice Germane. Prin fotomontaje și grafice sînt ilustrate succesele obținute în diferitele sectoare ale economiei, științei, artei și culturii socialiste, în îmbunătățirea continuă a nivelului de trai al poporului.

Punctul pe 1



Toamna se numără bobocii, dar și „bobocii” încep să numere... Desen de GH. CHIRIAC

Un fapt pe săptămînă

La 4-0

Eugen Frunză

N-aș fi luat condeiul în mîna dacă n-ar fi pe lume un Joseph Alsop.

Și nu m-aș ocupa de domnia sa dacă nu mi-ar aduce în memorie o întîmplare recentă.

Asistam la un match de fotbal. La un moment dat, una din echipe, net superioară, înscrisesse al patrulea gol fără a fi primit nici unul. Tribunele aplaudau frenetic jocul rapid și eficient al favoriților. Pînă și suportorii echipei adverse, după o lungă și inutilă speranță, trîntiseră lîncile la pămînt. Constatînd lipsa de șanse a echipei lor, li întorseră spatele și se apucară s-o fluieră. Brutalitatea unor jucători, furioși pe tehnica colorată, li dădău rezultate. La cel de al patrulea gol, adică la 4-0, nimeni nu mai susținea echipa de pe acum definitiv înfrîntă.

Ba nu! Cîr acuze! Toamă aici interveni întîmplarea memorabilă. Un individ, care vedea cu un copil de vreo 2 ani în brațe și urla înspăimîntat în lăcrășii cîntărilor, reuși pînă în cele din urmă să dea un spectacol unic. Se luase, singur-singurel, la harță cu întreaga tribună. Întîi s-a strîmbat la cei din jur, apoi a tras cîte un cot, pe înfundate, pe urmă s-a dat la înjurături. Oamenii încercară să-i astîmpere vitejia, să-l aducă la realitate, să-i demonstreze că n-are dreptate, să-i trezească bunul simț. Nimic!

Individul se încontra cu toți și nu-i alegea nici vorbele, nici gesturile. Iar cînd, la cel de al patrulea gol, vădîs prăbușindu-se ultima lui nădejde, puse copilul la o parte, ca pe o obiectă lipsă de valoare, și se luă la bătaie cu vreo trei vecini dintr-odată. Pletele-i negre fluturau ca un steag al barbariei. A tras palme, a trîntit pumni, a lovit cu picioarele, a mai urlat cîteva urlat, pînă ce — împresurat de revolta unanimă a spectatorilor și luat de guler, a părăsit terenul de bătaie, fără glorie. Pentru ca tabloul să fie întreg, sînt nevoit să notez că, în focul bătaiei, huliganul își pierduse literalmente pantalonii. Încet, rămînînd în chiloli, cineva l-a ajutat să se reabiliteze aruncîndu-i din urmă piesa.

Întîmplarea, care s-a soldat probabil cu o sentință juridică pe merit, a provocat iluzii, dar și minie. Desigur că nu are rost să le justifice, fiind de la sine înțelese.

Și iată-l, de astădată, pe d. Joseph Alsop, vechi gazetar, jurnalist și bădănos, de la „New-York Herald Tribune”. Știi cu ce se ocupă domnia sa în aceste zile? Ca de obicei, scrie. Știi oare cu ce scrie? Cu idei.

Dar știi și ce idei picură din punga sa cu venin pe coloanele ziariului?

Nimic altceva și nimic în plus, decît ideile răsuflete ale „războiului rece”. Pe cerul planetei noastre se arată, trîntit, luminile altă de rîvnite ale păcii. Cinci continente și miliarde de conștiințe susțin cu entuziasm propunerile de dezarmare totală și generală. Chiar și oameni cu stagiul de decenii în slujba zarvei antisovietice ridică mîna ca să voteze pentru desinderea internațională. Chiar și cronicarii dintre cei mai războinici, colegi și vecini de tribună cu Joseph Alsop, nu se mai învecimă să susțină victoria unei echipe lamentabile, pe care au pornit s-o fluiera pînă și suportorii lui.

Deși Joseph al nostru se încontra mereu și reșchimbă. El calomniase propunerile sovietice; el ținea să adreționeze negră a „războiului rece”.

El caută argumentele, cu disperare și furia unei neputințe ridicole. În dreptă, ridică pumnii să lovească. Iar la 4-0 își iese total din fire și strigă: „După gestul... lui Hrușciov la O.N.U. (propunerile de dezarmare totală și generală) șansele împotriva unei discutării fructuoase a dezarmării la O.N.U. au crescut în mod cert”.

Cine n-a înțeles ideea, să-și amintească de huliganul pomenit la început. Logica, în esență, e aceeași. Totuși, spre limpezire, nu strică să adăugăm cel mai recent dintre războaiele lui Alsop. El sună: „Lucrurile pe care le-a spus la O.N.U. (Hrușciov) sînt de rău augur”.

Vreți să știți de ce viteazul lui Alsop îi pare de rău augur niște „lucruri” pe care omenirea întreagă le consideră de bun augur? Iată:

„...pentru că ele sînt prea bune ca să fie adevărate”.

Așa dar, totul e limpede. În capul lui Alsop nu începe decît o singură idee și fixă că pe lume nu poate fi decît un singur adevăr — cel care aduce moarte și cenzură. — Bietul jurnalist scriștie din masele și se ia la bătaie cu toți: cu vecinii din tribună, cu continentele, cu planetele. Nu! Nu! Nu! Nu accept! Cum? Am pierdut matchul? Tros! Pleosc!...

Cum spuneam, huliganul anonim și închinat carierei fără glorie, în hula lui tribună. El și-a pierdut, cum spuneam, pantalonii.

Nu-l învecimă, prin urmare, pe Joseph Alsop. Nu învecimă nici cercurile care îl inspiră. Omenirea merge înainte! Pe cîrînd 5-0!

Buletinul muncilor agricole

În toată țara timpul continuă să fie frumos, prielnic muncilor agricole de toamnă care se află în plină desfășurare.

Rezultate multumitoare s-au obținut în această săptămînă la recoltarea floarelor soarelui, lucrare ce s-a terminat sau se apropie de sfîrșit aproape în toate regiunile. Au terminat recoltatul la această cultură regiunile: Constanța, Ploiești, Pitești, Suceava, București și Craiova.

Recoltarea celorlalte culturi tîrzii — cu toate condițiile favorabile — continuă să se desfășoare nesatisfăcător mai ales la porumb. Dacă în regiunile București, Pitești, Craiova, Oradea și Suceava s-au înregistrat unele succese, recoltîndu-se pînă în prezent între 70 și 76 la sută din suprafețele cultivate cu porumb — în regiunile Galați (15 la sută), Constanța (35 la sută), Stalin (6 la sută), Cluj (23 la sută), Autonomă Maghiară (29 la sută), Iași (44 la sută), Bacău (31 la sută) și Pitești (42 la sută) — acțiunea de recoltare a acestei culturi continuă să se desfășoare într-un ritm nesatisfăcător.

Este cu totul inadmisibilă rămînea în urmă a acestor regiuni deoarece ea nu poate fi justificată nici prin lipsa de forță de muncă, nici din cauza timpului nefavorabil.

Neeliberarea terenurilor de culturile tîrzii a creat greutăți la pregătirea so-

lului pentru însămînțările de toamnă. La sfîrșitul acestei săptămîni, în întreaga țară, se pregătiseră pentru însămînțările de toamnă — doar 50 la sută din suprafețele prevăzute.

Ritmul însămînțărilor de toamnă a crescut față de perioada precedentă. În regiunea Constanța, de pildă, s-a reușit să se însămînțeze 73 la sută din întreaga suprafață iar în regiunile Galați și Autonomă Maghiară 38 și respectiv 42 la sută din prevederi. Totuși această lucrare nu se desfășoară peste tot pe măsura posibilităților existente. În toată țara s-a însămînțat pînă în prezent abia 25 la sută din suprafața prevăzută.

Timpul este înaintat. Vremea se poate schimba de la o zi la alta. Se impune de aceea să se intensifice — în zilele următoare — executarea tuturor lucrărilor agricole mai ales culesul porumbului, pregătirea solului și executarea însămînțărilor de toamnă. Concomitent cu lucrările de recoltare, arături și însămînțări, trebuie să se continue însoțirea nutrețurilor și pregătirea terenurilor pentru însămînțările de primăvară.

După ce cursul apelor Bistriței a fost deviat prin golirile provizorii, lucrările de turnare a betonului se desfășoară acum pe întregul front de lucru al barajului.

Desfășurînd în ritm susținut lucrările de betonare, muncitorii din sectorul baraj au reușit ca pînă pe data de 1 octombrie să toarne 1.000.000 metri cubi de beton.

Insuflețit de rezultatele obținute, acest colectiv de muncă s-a angajat ca numai în cursul acestui an să toarne 630.000 metri cubi de beton în loc de 504.000 cît prevede sarcina de plan.

Totodată, muncitorii au hotărît ca printr-o mai bună organizare, prin folosirea rațională a materialelor, instalațiilor și agregatelor, să reducă prețul de cost față de sarcina planificată, realizînd economii peste plan în valoare de 3.725.000 lei.

Pînă la sfîrșitul lunii septembrie, ei au obținut aproape 2.000.000 lei economii din angajamentul luat.

Eforturile întregului colectiv al hidrocentralei sînt îndreptate spre atingerea unui obiectiv principal: de a termina pînă în 1960 lucrările din prima etapă, astfel ca hidrocentrala „V. I. Lenin” de la Bicaz să poată produce energie electrică, cu două luni înainte de termenul planificat. În fotografia noastră vă prezentăm, un aspect general al stadiului actual al barajului. Jos (de la stînga spre dreapta): Gheorghe Apetri și Dragomir Lacurezeanu dulgheri, Agop Garabidian maistrul dulgher, Anton Beretka maistrul betonist, Constantin Cojan fierar betonist, Alexa Moldoveanu și Ion Ionescu șefi brigadă betonisti, toți fruntași în muncă pe șantierul baraj.

Foto: NICU VASILE

Toamnă neagră

I

M-au mînat la undă Oltului, deopotrivă de puternice, interese precise și cele un miliard de nostalgii sfîrșite de culorile toamnei. Tîm mîntă că după ce m-am așezat la locul meu, în tren, m-am strîns bine în pelerină, și cum am închis ochii, prin mîntea mea au început să se perinde file de glorie din alte vremuri.

Aveam să văd cîrînd, după o noapte de drum, străvechea trecătoare Genuene, punct de vamă între Țara Românească și Ardeal, pe vremea lui Mircea cel Bătrîn. Aveam să văd mun-

Eusebiu Camilar

tele Cozlei, gigantul încremenit în seminătoarea cerului, și locul unde a fost cîndva o bivoliță, domnească, și aveam să-mi închipui, bivoliță trînd stăruie pentru temelile celebrei clădirii oltenice. Și deopotrivă, eram nespus de nerăbdător, să identific într-o zi punctul unde a fost cîndva Vadul Cumanilor, elemente necesare mie pentru scrierea unei cărți de evocări, „Pa-gini de viteji”...

Și aveam de gînd să mă duc și la Brătilău, să văd mina de aramă, deschisă pe vremea lui Mircea cel Bătrîn și unde a fost meșter mare aramier, domnul Hanoș Cșop, chemat anume de la Ardeal, prin hrîsoz domnesc.

Cam acestea îmi erau interesele practice, adică evocarea la fața locului a unor umbre ce nu mai sînt. Și trenul m-a dus la undă Oltului, și am ajuns la o hală, dincolo de Călimănești, drept în trecătoare și în mîntea cum mîntii se resfrîngeau în adîncurile negre, și pădurile erau roșcate ca arama, și era o tăcere de farmec nespus, ca într-o dimineață de geneză...

Cum am coborît la malul Oltului m-a înțîmplat un luntreș mîrșă, un bătrîn cu o cioplită rudimentară, numai din topor, am observat că acest Caron oltean abea-și ținea ochii deschiși, așa de somnoros era; și era stranie de răgușit înțel abia i-am auzit potiră să urc în barcă. Și crezîndu-l că s-o fi înfruptat peste prisosînță din rodul Drăgășanilor, spun drept am regretat că m-am suit. Oare nu mă putea trece de dreptul între umbrele Styxului, înțel că vom ajunge în vîrtejul cel mare al șuvoaielor?

Parcă-l văd și acum, cum abia își ținea ochii deschiși, în timp ce vîrtejurile ne cuprîndeau, și pînă la țărîmul dimpotrivă era alt de mult...

Nu-i nimic, nu te teme... a spus luntreșul, surîzînd vag. Sînt nedormit și răgușit, căci toată noaptea m-am luptat cu niște mistreți...

Ce? Cum? am tresărit eu.

Vin în cîrînd, și ne distrug porumbul... a adăugat luntreșul. I-am înfruntat toată noaptea cu lopata asta, și am chuiat la el, pînă am răgușit...

Apoi, după ce aprigul luptător cu mistreții m-a depus pe țărîmul dimpotrivă, i-am mulțumit cum se cuvine, și după ce mi-am aburcat mal bine ranța, am pornit pe o cărăușă, prin-

tre culorile neapămîntate ale toamnei. Am trecut o zi de neuitat, numai cu păsările și cu reminiscențele. Apoi, bine documentat, cum s-ar exprima un reporter, am început coborîșul. Însă, pe măsură ce lăsam în urmă frumusețile munților, îmi treceau pe dinaintea ochilor alte realități, copleșitoare de adîncime. Cîrînd documentarea istorică, privînd viața și gloria vechilor anierilor, s-a sculundat într-o umbră vie, odată cu discul soarelui.

II

Mi se perindau prin fața ochilor, schelele sonderelor, dominînd dealurile și întinderile, și pre-tutîndeni, oricît de departe bătea săgeata ochiului, se înălțau aceste monumente ale prezentului, înverderînd nașterea altei lumi, altui prezent, și altui viitor, peste frumusețea și gloriul pămînt oltean. Drumurile și șoselele, odinioară străbătute doar de care simple cu boi suri, erau străbătute acum de camioane, tractoare și automobile, și în mîntea mulțimea de construcții, de săpături, de șanturi și canale. Stîlpi înalți, purtînd cabluri cu energie electrică, străbăteau zările în toate direcțiile, iar ici-colo, hornuri înalte despletau fumuri albe și molcome în roșata solemnă a amurgului. Astfel mi se perinda pe dinaintea Ochului petrolieră. Oltenia abea descoperită, de genul oamenilor e știință și de unelte harnice noastre clase muncitoare... Coșul de țară, lăsat alădă izbelișiei și mizeriei, dar frumos ca-n basme, va fi în curînd de adăptat de necunoscut, căci civilizația pătrunde cu unelte ei, înțel dar sigur, pînă în meleagurile cele mai puțin cunoscute, oriunde vîlcneș în adîncurile geologice, izvoarele petroliului!

La prăgurile Oltului, unde în nopțile din milenii, apareau celele vestitilor „latrones” luptători pentru libertate, acum cîmpine luminile farurilor, întîrînd prezența și biruința dreptății și muncii. Fără voia mea, mi-am adus a-minte de ani străvechi demult cîrînd din pomul timpului; mi-am adus a-minte de mina de aramă de la Brătilău, și ce a însemnat punerea ei la funcțiune, pe vremea lui Mircea; a tunci, datorită acestei descoperiri, Țara Românească a săvîrșit o cotitură în istoria sa, cîștigîndu-și locul cuvenit la masa de șah a succesiunii ei.

(Continuare în pag. 3-a)

Pentru a 15-a oară consecutiv a primit Steagul Roșu de întreprindere fruntașă

Sîmbătă după amiază, colectivul fabricii de confecții „Gheorghe Gheorghiu-Dej” din Capitală a primit pentru a 15-a oară consecutiv Steagul Roșu de întreprindere fruntașă acordat de Ministerul Industriei Bunurilor de Consum și Comerțului Central al sindicatului pe ramură, pentru realizările obținute în primul semestru al acestui an.

La festivitatea care a avut loc pe prilejul decernării acestei distincții,

Iosif Steinbach, directorul întreprinderii, a arătat că planul de producție pe primul semestru al anului a fost îndeplinit în proporție de 101,23 la sută. Datorită perfecționării continue a procesului de producție și folosirii mai raționale a materiei prime, colectivul acestei fabrici a realizat în primele 8 luni ale acestui an economii peste plan în valoare de 10.439.000 lei. (Agerpres)

CONFECȚII DE CALITATE



Muncitorii care lucrează la banda nr. 26 a sectorului 2 de la fabrica de confecții „Gh. Gheorghiu-Dej” din Capitală, depășesc cu regularitate sarcinile de plan. De pildă, în ultima lună au dat peste plan 40 bucati confecții pentru copii. Ele obțin aceste rezultate datorită bunei organizări a muncii și atenției cu care lucrează. În clișeu: Gherghina Murgu, șefa de la banda nr. 26 a sectorului 2, controlează calitatea lucrului croitoresei Maria Sultan. Foto: V. TEODORU

Universitățile muncitorești

Se deschide noul an de învățământ — al treilea — al universităților muncitorești. În uzine, mine, șantiere, vom întâlni din nou oameni, de mult trecuți de vârsta școlară, grăbindu-se să nu întîrzie la „prima oră”. Vom întâlni profesori universitari, ingineri, medici, juriști, care după terminarea îndatoririlor lor profesionale, își vor îndrepta pașii spre aceste universități create în anii puterii populare. Mii de auditorii vor putea să pătrundă mai adînc în ceea ce se numește cîndva „întîlnire” a științei și dezlegă nodul ailor probleme considerate incalculabile.

În fața acestui auditoriu avid de cunoștințe, pagina de filosofie și de deserte confuzii bogate în idei, demonstrînd principiul bine fondat că teoria revoluționară cînd cuprinde masele, devine o forță.

Scritorii, actori, pictori și sculptori vor veni în aceste noi atene să vorbească despre arta lor care interesează mase largi nu numai o mină de „întîlniri” picturii și dornici de excentricități.

Oamenii, cîndva lipsiți de bunurile culturale — fără a mai vorbi de cele materiale — învăț astăzi, se cultivă, creîndu-și o conștiință nouă, pe măsura societății noi în care trăiesc.

Astăzi, revoluția culturală se desfășoară cu tot avîntul. Sub ochii noștri se lăsa cu asalt redutele culturale, considerate ieri ca inaccesibile pentru „vulg”, lichidîndu-se treptat înapoierea lăsată de regimul burghez-moșieresc.

Cunoscînd cursurile universităților muncitorești, îți răsări în minte cuvintele marelui Maxim Gorki, cîndva atunci cînd și-a exprimat dorința de a urma cursurile unei universități, i s-a spus în deridare: „Dumneata poți foarte bine să cureți carțile!”

O soartă asemănătoare le pregătea burghezia și moșierimea cursanților de azi: soartă de slugi. Pentru a folosi o expresie a lui Ion Creangă, ei trebuiau să „frăgă cizmele” celor auzi. Singura sursă de învățare era școala amară a vieții. Această universitate era oferită pentru a învăța omul să-și înfrîngă ideile, să se supună exotismului sălbatic. Mii de oameni ai muncii care s-au înscris să urmeze la universitățile muncitorești au putea povesti multe lucruri despre acele vremuri, căci fiecare le-a trăit cu durere.

Cei „menși” să „frăgă cizmele” au astăzi preocupări înalte. Interesul în îmbunătățirea muncii lor în producție, ei caută să-și ridice necontenit nivelul cultural-tehnic avansat, iar statul nostru le asigură toate condițiile pentru aceasta. Universitățile muncitorești sînt unul din mijloacele puse la dispoziție celor ce muncesc pentru atingerea acestui scop.

Industria noastră socialistă, în plină dezvoltare, necesită cadre bine pregătite care să poată folosi tehnica nouă, mijloacele moderne de lucru. Este absolută nevoie ca la elucuirea programelor să se aibă în vedere profilul întreprinderii, specificul producției, spre a se organiza lecții legate de procesul de producție propriu întreprinderii respective.

Programul să cuprindă de asemenea lecții care să lărgască și mai mult cercul cunoștințelor celor ce urmează aceste universități populare, lecții care să imbine teoria cu practica producției. Să fie studiate științele naturii. Să se dea foarte mare atenție studiilor științelor sociale. Studiul socialismului științific, al filosofiei marxist-leniniste, cunoașterea și aprofundarea politicii partidului nostru trebuie să aibă în vedere și oamenii muncii din punct de vedere ideologic.

Experiența anilor trecuți trebuie să servească în activitatea de vîitor a universităților muncitorești. Cele mai bune cadre de specialiști, intelectuali de vază, iubii și apreciați de oamenii muncii trebuie să-și aducă contribuția lor la ridicarea nivelului politic, cultural și profesional al maselor largi populare, îndeplinind o datorie patriotică.

Trebuie urmărită cu interes inițiativa Unimii Compozitorilor și a Consiliului Sindical Orășenesc București de a crea în Capitală o universitate populară muzicală, căci ea vine să contribuie la educarea artistică a maselor, folosind un mijloc nou, în afara concertelor din întreprinderi, a concertelor lecții, a conferințelor cu caracter muzicologic. Din experiența ei s-ar putea învăța multe lucruri și ea ar constitui un punct de plecare și pentru alte unități culturale de același fel.

Universitățile muncitorești trebuie să se bucure din plin de sprijinul statului popular, care ajută organelor sindicale și filialelor S.R.S.C. să rezolve problema amenajării sălilor de curs, a procurării materialului bibliografic, a materialului didactic. Orice știe că fără minimum de condiții materiale, nu se pot face lecții reușite, iar cunoștințele nu pot fi apropiate cu ușurință. Prin organele culturale ale statului popular, trebuie puse la dispoziție cursanților universităților muncitorești, la orele potrivite, muzeele, sălile de spectacole, bibliotecile.

Cursanților celor peste 200 universități muncitorești de pe întreg cuprinsul patriei noastre care încep noul an de învățământ, le urăm spor în munca de pregătire politică, ideologică și de cultură generală.

CRONICA TEATRALĂ

„Din noapte spre zori” de Mircea Mohor

Teatrul Armatei

Sala Magheru

Intrucît autorul însuși declară, în programul spectacolului, că lucrarea sa „nu este propriu zis o „piesă”, ci doar „un reportaj dramatic-agitatoric” nu ne putem îngădui a-l contradice, și, de altfel, după ce am urmărit-o cu toată atenția cuvenită, nici nu ne aflăm în această situație. Ne rămîne să considerăm opera lui Mohor în cadrul definiției de „reportaj dramatic-agitatoric”, specie, la drept vorbind, destul de nouă și de neobișnuită în cuprinsul genului dramatic, și cu conținut, așadar, încă necercetat.

Ce poate însemna un reportaj dramatic-agitatoric? Desigur că întreaga greutate a acestei definiții trebuie să cadă totuși asupra esenței de gen a reportajului, modalității dramatice intrind aici mai mult sau mai puțin în planul prelucrării, iar atributul agitatoric nefiind prin nimic specific și propriu speciei, toate operele de artă create de autori zilelor noastre trebuie să fie agitatorice. Ideea de reportaj implică în mod esențial și strict contactul direct, absolut neîntrerupt cu realitatea zugrăvită. În mod tot atât de esențial implică relațarea (zugrăvirea) imediată, simultană — adică, printr-o precizie foarte nuanțată, cit mai simultană — a fenomenului trăit și observat. În sfîrșit, implică relațarea cit mai riguroasă exactă, în sensul de conformare (faptă că nu în lipsa mai puțin interpretarea cea mai justă) a fenomenului observat direct și relatat instantaneu.

Poate o să se spună că am luat întru-înțeles prea strict termenul întru-înțeles de autor, și că el voia să desemneze, în realitate, nu reportajul în esență, ci tehnica reportajului. Am să răspund că ar fi o tot atât de mare eroare, căci lipsa de subiect, rapiditatea narațiunii, dinamica succesiunii vertiginosă a momentelor, lipsa individualizării, nu sînt, cînd sînt realizate, calități specifice ale reportajului, iar cînd sînt ratate, cu atât mai puțin.

Reportajul dramatic-agitatoric „Din noapte spre zori”, titlu cu dublu înțeles, concret și simbolic, e constituit dintr-o serie de tablouri vivante, punctate și decise rînd pe rînd de comunicările comandamentului hitlerist din România, apoi de cele ale forțelor populare conduse de partidul comunist, radiodifuzate în întinutul scurtelelor dar numeroase pauze. Aceste tablouri au o anumită unitate, prin faptul că acțiunea lor se petrece într-un spațiu bine delimitat, zona petroliferă din jurul orașului Ploiești, și că personajele au o anumită continuitate de prezență, fiind, pe de o parte muncitorii care activează în ilegalitate și luptă, alăturîndu-și armata pentru a tăia retragerea trupelor germane, iar pe de altă parte, ofițeri hitleristi din comandamentul respectiv. Tablourile au și un anumit dramatism, rezultat din faptul că suferințele, sacrificiul eroic, dirigența și ener-

gia comuniștilor care au pregătit și condus insursecția armată, înfrîșînd de către autor în linii foarte simple și sumare, găsesc în sufletul spectatorilor un ecou de multă vreme format, care răsună și la simpla lor enunțare.

Cuprînd, în sfîrșit, aceste tablouri, și un anumit conflict, rezultat din încercarea bestialului von Stockheim, comandantul hitlerist, de a-l hotărî pe Cerna, șeful grupului de muncitori înarmați, să renunțe la lupta sa, amenințîndu-l cu uciderea coilei și a soției sale, pe care le ține prizoniere; conflictul enunțat e lăsat într-un singur tablou, în chip foarte melodramatic. E de spus că personajele pozitive sînt nediferențiate, că de pildă între Cerna și Marin, care își împart în mod egal scenele conducînd pe rînd diferite grupuri de muncitori, nu se observă nici o deosebire, după cum nici între aceștia și restul muncitorilor care apar în scenă mai mult vorciferanți și gestulanți, că „necunoscutul”, delegatul Comitetului Central, arestat de hitlerişti, schimbat în groaznic ispitit în mod grosier, apoi executat, nu prezintă în pielea o personalitate bine conturată; că hitleristul von Stockheim are o prezență mai întinsă în orice caz egală cu a tuturor eroilor pozitivi, fiind, în același timp, la fel de linar, adică de sumar ca și ceilalți. Ar mai fi de remarcat că, alături de hitlerişti, în piesă nu apare absolut nici un reprezentant al fascismului și al burgheziei românești, ceea ce îngustează cumplit imaginea istorică reală, chiar dacă intenția autorului a fost de a pune accentul pe lupta armată împotriva ocupantului hitlerist. Ba nu, greșesc: apar doi agenți de siguranță, veritabile paiale.

Mai mult nu se poate spune despre piesă, care intr-adevăr nu e „o piesă”, ci al cărei caracter dramatic incontestabil uneori, al cărei elan desorci autentic nu se pot realiza nici măcar în parte, din cauza totalei deficiențe a oamenilor. Încă o dată, drama (și nici reportajul), fără oameni vii, autentici, tipici, nu se poate. Dar despre autor se poate adăuga ceva pozitiv. El dovedește mare dexteritate în minuirea dialogului, o anumită vocație pentru vizuirea de ansamblu a maselor și, mai ales, intuiții foarte feroce ale unor stări sufletești subtile și emoționante. Așa de drept exemplu ideea exprimată în ultimul tablou de către muncitorii Zamfiră, care la capătul îndelungatei perioade a ilegalității și conspirației, cu identități false și cu nume de împrumut, are revelația tulburătoare a descoperirii adevăratului său nume, comunicată repede tuturor celorlalți. Strigarea lup-

CULTURA și VIAȚA

„Omul viitorului și poezia”

Recent s-au desfășurat în localitatea belgiană Knokke-le-Zoute, lucrările celei de-a patra biennale de poezie.

Într-o convorbire cu redactorul nostru Eugen Atanasiu, poetul Dan Deșliu și-a împărtășit impresiile asupra lucrărilor biennale la care a participat împreună cu criticul Paul Georgescu.

— Ce reprezintă sub raportul schimburilor de idei biennale de la Knokke-le-Zoute sau mai bine zis care este scopul ei?

— Pentru a înțelege scopul acestei manifestări internaționale trebuie arătat mai întîi cine a inițiat-o și ce forme au îmbrăcat discuțiile în cadrul biennalei. Una din cele mai vechi reviste literare din Europa — „Journal des poètes” fondată acum 30 de ani și printre ai cărei fondatori se numără și Tudor Arghezi desăvîrșea o activitate care, chiar dacă prin răsîndirea revistei nu este prea largă, se bucură totuși de apreciere în rîndurile oamenilor de specialitate. Această revistă este condusă de doi poezi: Pierre Louis Flouquet și Arthur Holot. Ei au avut acum 10 ani inițiativa unei biennale de poezie care să reunească creatori din diferite țări ale Europei și ulterior ale globului, pentru discutarea problemelor specifice artei poetice.

În acest scop fiecare biennale a pus în discuție o problemă majoră. Anul acesta, s-a discutat despre „Omul viitorului și poezia”. Au fost prezentate circa 200 de poezii și au fost prezenți scriitorii din 42 de țări ale lumii. Dezbaterile au durat patru zile. Primărea căldă făcînd delegații, bunăvoința și amabilitatea de care au dat dovadă organizatorii, au creat de la început o atmosferă plăcută.

— Care nu fost curentele principale de opinie ce s-au manifestat în cadrul biennalei?

— În mare, pot spune că au fost confruntate două opinii. Ceea ce mi se pare remarcabil este faptul că aceste două opinii n-au reprezentat niște poziții geografice, niște puncte cardinale, ele fiind apărute de oameni de diferite convingeri politice și estetice. A existat pe de o parte o poziție care proclama un anumit pericol al depozitării omului de mine ca urmare a dezvoltării exagerate a tehnicii atomice care va periclita viața întregii omeniri, izolîndu-l și izolîndu-l, — fapt socotit ca o condiție sine qua non a actului de creație de către partizanii acestei poziții. Cel care au susținut aceste puncte de vedere s-au aflat în minoritate. Majoritatea celor care luau parte la discuții au proclamat mai mult sau mai puțin deschis, mai mult sau mai puțin ferm, necesitatea ca artistul să se gîndească în permanență în miezul frământărilor sociale, în miezul dezbaterilor cele mai arzătoare ale timpului său. Referiri

la exemple ilustre din istoria artei și literaturii au slujit teza că poetul viitorului nu are a se ține de dezvoltarea tehnicii, că toată problema constă în a ști — după cum s-a exprimat în mesajul său Jean Cassou, absent la dezbateri spre regretul nostru al tuturor — cum anume, cine anume și în ce scopuri va fi folosită tehnica înaintea, de a avea grijă ca această forță să nu ajungă în minile unor oameni animați de țeluri distructive și, dimpotrivă, să servească dezvoltării sociale. Sau, după cum a arătat în cuvîntarea sa, îndelung aplaudată, poetul sovietic Sernion Kirsanov pentru a discuta cu seriozitate problemele poeziei viitorului trebuie întîi să încercăm să definim omul viitorului al cărui talent va crea acea poezie.

— Care a fost în acest sens contribuția delegației noastre?

— În cadrul biennalei criticul Paul Georgescu a făcut o sumară informare asupra principalelor tendințe din poezia romînă actuală, asupra poziției frontului nostru poetic și asupra mo-

Converbire cu poetul Dan Deșliu

dulii în care conținem noi dezvoltarea poeziei ca purtătoare de cuvînt a ideilor poporului, militantă pentru ideile înaintate ale societății noastre. În intervenția delegatului romîn a fost apreciată favorabil de participanți.

— Fără îndoială că înțelegerea altor creatori, din pîrți alt de diferite ale lumii, a stimulată o cunoaștere reciprocă a literaturilor. Intrucît a fost înțeles că cuprins și literatura noastră?

— Trebuie să spun că altă gazdele cît și prietenii pe care ni i-am făcut cu acest prilej, s-au arătat foarte interesați să cunoască realizările noastre atât în artă și literatură în genere și mai ales, în poezie. Aici trebuie spus că mai avem multe de făcut, altă noi cît și prietenii noștri de peste hotare care doresc să scrie răsîndirea literaturii românești. În acest sens aș vrea să mă refer la faptul că traducerile existente în occident nu au de cele mai multe ori un nivel satisfăcător. Este greu de înțeles din aceste traduceri de ce Eminescu este un mare poet, de ce Arghezi este un maeștru al cuvîntului, ce aduce specific în cadrul melodei realismului socialist poezia romînă contemporană. Traducerile care mă refer se păstrează foarte aproape de transpunerea mot-a-mot a textului și, spre deosebire de ceea ce facem noi, ele aparțin unor poezi măruntă care nu respectă nici ritmica și

nici muzicalitatea versului original. În ciuda acestor carențe, unele exemple de poezie românească pe care noi le-am prezentat acolo, în diferite împrejurări, au stîrnit un mare interes începînd cu fragmentele de poezie populară (Miorița) și mergînd pînă la selecțiuni din „Sursul Hiroșime” de Eugen Iebelceanu sau poezii de Mihai Beniuc. Cred că se pot face foarte multe lucruri și cu succes în această direcție. Domnul Pierre Louis Flouquet și-a exprimat dorința de a consacra un număr al revistei „Journal des poètes” poeziei contemporane românești. Ne-au mai cerut texte ale poeziei noastre contemporane participanți la biennale din Franța și Madagascar, din Italia și S.U.A., din Guedelupa și Anglia.

— Din poezia creatorilor din alte țări ale lumii ce ați remarcat în mod deosebit?

— Înainte de a răspunde întrebării, aș dori să adaug că la Knokke-le-Zoute am avut surpriza de a ne vedea „reprezentanți” de niște autori care nu erau de față dar sub al căror produs figura specificația „romînii” sau „romînii”, ca de pildă domnul Eugene Ionesco din care ni s-au servit selecțiuni dintr-o nouă piesă a lui. Trebuie să arăt că selecțiunile au fost prezentate în cadrul unei după amiezii consacrate „nonsensului în artă”. În paranteză fie spus era foarte comic să văd destul de mulți oameni serioși adunați laolaltă, încercînd cu multă gravitate să gîsească un sens... nonsensului, iar pe un așa numit „mur de la poezie” am văzut așat un manuscris al unui așa zis poet, cîci romîn, I. Issou, autorul unui „dicționar automatique” din care cu toată bunăvoința n-am putut reține decît ultimele două „versuri” pe care le redau aproape întocmai:

„12-7-49-63-56-brrouahhhahaha !!
49-3-4-27-36-ouahhahhhahbrrou !!”

Cineva m-a întrebat ce părere am despre această producție a presupusului „compatriot”. Mi-am exprimat regretul că nu am cunoscut din timp organizarea unei asemenea expoziții de versuri pentru că audeam că mine rezultatul ultimilor trageri la lot și pronostic pentru a fi oferite ca producții „literare”. N-aș vrea totuși să se înțeleagă de aici că biennale a fost dominată de acest fel de a înțelege creația poetică. Acolo, am putut asculta creații ale unor autori din lumea întreagă, printre care fragmente din operele marelui liric belgian contemporan Marcel Carême care ne-a onorat și la seara de poezie de la legătura noastră, dată după biennale. De asemenea, am ascultat din versurile poetesii guadelupene Florette Morand, o tînără învățătoare din această posesiune franceză, activistă pe tîrîm social și ilustră reprezentanță a poeziei negre. Din păcate — cum de altfel singură a observat cu regret — fragmentul din poemul său prezentat la un recital în cadrul biennale a fost vădîvit tocmai de acea parte care protesta împotriva persecuției rasiale din sudul Statelor Unite.

— Veți folosi această vizită și ca sursă de inspirație?

— Întotdeauna e greu de spus. Este posibil să scriu ceva despre landele flandrie unde a trăit și luptat un erou scump din literatura universală, Thyl Ulenspiegel. Sau, poate ceva despre decurșii din Anvers, despre cartierul în care a trăit Breughel la Bruxelles și desigur despre prietenii necunoscuți pînă nu de mult, dar foarte dragi mie de acum înainte, artiști belgieni cît și din alte colțuri ale planetei pe care, spre bucuria mea, consider că am reușit să mi-l fac, ca poet romîn, cu prilejul scurtei vizite în Belgia.

Solii artei populare vietnameze



De cîteva zile se află în țara noastră Ansamblul de cîntece și dansuri populare din R. D. Vietnam. Cîșleul nostru înfățișează corul feminin al ansamblului în timpul unui spectacol. Ansamblul care în aceste zile prezintă spectacole în țară își va încheia turneul cu două spectacole la București.

Cercul literar „Alexandru Sahia”

Sînt aproape trei ani de cînd la uzinele „Săptămîna” luîndu-și dintr-un cerc literar care poartă numele neuitatului scriitor militant Alexandru Sahia. Poezii, prozatori și dramaturgi începîndu-și care-și citesc și discută lucrările în fiecare săptămîna — sînt în viața de toate

zilele slînguri, lăcduși, tehnicieni... Unii dintre ei și-au și dat scrisorile publicate în presă, recitate la festivitățile din uzină sau interloate de brigada artistică de agitație. Publicăm astăzi două din scrierile unor membri ai cercului.

CUTEZANȚĂ

Un somn adînc de mîi și mîi de veacuri
Dormea neturburată blonda lună.
Luceseră ochii porți pe fleacuri,
O săgetau adeseori c-o glumă.

Sperau lucerile c-au s-a trezească
Din înghețatu-l vis rătăcitor
Ș-apoi, prinzînd-o-n hora lor cerească
Ș-așbură prin ai stelelor ponor.

Dar luna rămînea și mai departe
Învîlătu-l haină de mister.
Din cînd în cînd se răsuca pe-o parte
Privind în jur cu ochii de crater.

S-ar fi părut că ea era sorțită
Ulțiră, să se stingă-necet, încet,
Dar omul hotărî să-și trîmbie
Solie necîntată de poet.

Era o dîmneață însoțită
Cînd suieră porni racheta-n zbor,
Ducea cu ea-nădrăneala ne-nîlîntă
A omului sovietic creator.

Pe drum de curbă antecalculată
Înclina vertiginos prin vid
Purta un gînd spre lumea neamblată
A stelelor, avînd șîlnia ghid.

L. DUMITRESCU
laborantă

IN ORICE COLȚ...

Pe fleacare stradă trece un zidar.
Cocoșele se surpă și dispar.
Și se ridică grele peste ele
Din cărămîdă roșie, drapete.

Pe fleacare scelă urcă un zidar.
Drapele roșii zidurile-mi par.
Și schele, alții și dantele,
Brodează-mprumutate drapete.

În vîntul nopții ori în vînt de-amiază
Drapelele nu stătură, vibrează
Vibrează din adînc, din temelie
Ca înima-mi zidită-n poezie.

În orice colț și în vîntare locuri
Cresc svele-mbrățișînd vîdului țării, blocuri.
FLORIAN SAIOC
lăcduș

„Mossoviet” din nou pe scenele romînești

Neuitatele spectacole ale Teatrului Mossoviet, prezentate în cadrul turneului întreprins în urmă cu cîțiva ani, sînt vii și astăzi în mintea iubitorilor de teatru din țara noastră. Inegalabilă artă a marilor actori Vera Marețkaia, N. Mordvinov, arta scenică

a regizorului Iuri Zavadski a cucerit nu numai inimile oamenilor de teatru ci și ale tuturor spectatorilor. De aceea, vestea apropiatăului turneu pe care Mossovietul îl întreprinde cu ocazia Lunii Prieteniei Romino-Sovietice, umple de bucurie și nerăbdare inimile oamenilor muncii din țara noastră, dornici de o reîntîlnire cu valoroșii interpreți sovietici.

Mossovietul a fost creat în anul 1923, înscriindu-se în istoria teatrului sovietic ca teatru al „uragunului revoluționar”. Reprezentația în 1925 a piesei lui Beloterkovski „Uraganul” i-a prilejuit cunoscutului dramaturg N. Pogodin următoarea apreciere: „Era greu să găsești bilete la aceste spectacole răsunătoare care constituiau un eveniment neobișnuit în cercul larg de amatori de teatru din ținara capitală sovietică. Evenimentul era neobișnuit pentru că atunci, pentru prima oară, a apărut pe scenă un erou indiscutabil real al societății sovietice și, conform expresiei noastre de atunci, ne-a cucerit inimile, inimile noastre de spectatori revoluționari... Chiar de la primele scene erau uluit de puterea brutală a adevărului, care te introducea combativ în viața reală a Rusiei revoluționare. Era afirmarea voluntară a cuvîntului nou în artă, plin de conținut puternic și minunat; era nașterea unei dramaturgii și a noului teatru sovietic, un teatru cum n-a mai fost pe lume”.

Consecvent apărător al idealurilor revoluționare, militînd pentru o artă vie care să dezvăluie patosul luptei poporului pentru o

nouă orînduire socială, tînărul teatru înscrie în repertoriul său piese ca: „Cimentul” după F. Gladkov, „Ceapaev” și „Răzmerita” după Farmanov, „Duduie și-nel” și „Orașul vînturilor” de Kirșon, „Glas din adîncuri” de Bil Beloterkovski etc. În această perioadă, pe scena teatrului se impun mari artiști ca V. Vanin, creatorul lui Ceapaev, S. Birman, I. Gheafintova, I. Bersenev și alții. Începînd din anul 1940, în fruntea colectivului teatral al Mossovietului se află regizorul I. A. Zavadski, crescut la școala regizorală a marilor Stanislavski și Vah-tangov. În aceeași perioadă, colectivul teatrului a primit în rîndurile sale asemenea actori ca Vera Marețkaia, N. Mordvinov, R. Pliat, B. Olenin și alții. Noile spectacole puse în scenă încep să capete alte trăsături. Pe lîngă amploarea și patosul revoluționar al scenelor de masă, caracteristice primelor spectacole, apare o reflectare mai adîncă a psihologiei personajelor, poezia contemporană a relațiilor dintre oamenii sovietici, constructorii ai comunismului. Toate aceste trăsături laolaltă au creat un stil propriu, echilibrat de interpretare.

În cadrul turneului pe care-l întreprinde în țara noastră, Mossovietul va prezenta atît spectacole cu piese reflectînd realitatea de azi a Țării Socialismului „Bătălie în mers” după Galina Nikolaeva și „Zări necuprinse” de N. Virta — cit și capodopere ale dramaturgiei clasice precum „Nevestele vesele din Windsor” de W. Shakespear și „Mascarada” de Ler-montov.

„SĂPTĂMÎNA FILMULUI DIN R. D. GERMANĂ”



Mîine seară are loc la cinematograful „Patria” din Capitală deschiderea festivă a Săptămîinii filmului din R. D. Germană, organizată cu prilejul celei de-a 10-a aniversări a proclamării Republicii Democratice Germane. În acest cadru vor fi prezentate nou producții ale studiourilor DEFA-Berlin precum și cîteva filme care au rulat în ultimii ani pe ecranele noastre „Căsătoria Lorenz”, „Cîntecul matrozilor”, „Erich Kubak”, „Alăcerea Blum”, „Ceața brună” și „Inimă rece”. În cîșleul cadru din filmul în premieră „Căsătoria Lorenz”,

Redacția Plaşa Scintei, Tel. 17,60,10, Administrația 17,60,10—17,60,20, Interior 1,400, Abonamentele se primesc la toate oficiile poştale, factorii poştali şi difuzorii din întreprinderi şi instituţii, Tiparul Combinatului Poligrafic Casa Scintei al. V. Stalin.